

Življenje na Japonskem

JESENSKO LISTJE

KOSTANJ

VELIKA NAGRADA JAPONSKE

DAN ZDRAVJA IN ŠPORTA

DAN VLAKOV

FESTIVAL BOBNOV TAIKO V NIIHAMI

OGNJENI FESTIVAL V KURAMI

NOČ ČAROVNIC

ŽIVJO! Z JAPONSKE

IKEBANA

HUMANOIDNI ROBOT NA LETALIŠČU HANEDA

UVODNIK

Drage bralke, dragi bralci.

Pred vami je deseta številka revije Življenje na Japonskem. Oktober je eden najprijetnejših mesecev za obisk Japonske. Poletno vročino in vlago zamenjata suho in toplo vreme. V severnih regijah in na višje ležečih predelih začne listje spreminjati barvo in do konca meseca se večina države odene v tople zlatorumene, rdeče in rjave barve.

Opazovanje jesenskega listja je tudi prvi članek tokratne številke. Poleg jesenskega listja je, tako kot v Sloveniji, tudi na Japonskem zelo priljubljen kostanj, ki pa ga pripravljajo na nekoliko drugačne načine. Ljubitelji hitrosti boste lahko prebrali o tekmovanju formule ena za veliko nagrado Japonske, športniki o posebnem dnevu, posvečenem zdravju in športu, ljubitelji vlakov pa o posebnem dnevu vlakov. Tudi oktobra se lahko na Japonskem udeležite zanimivih festivalov, mi vam predstavljamo festival bobnov *taiko* v Niihami in ognjeni festival v Kurami. Mesec se, tako kot v mnogih državah na Zahodu, zaključi z najbolj strašljivo nočjo v letu, nočjo čarovnic.

V rubriki »Živjo! z Japonske« gostimo Cleo Kezele, ki s pomočjo japonske vladne štipendije študira na Japonskem.

V petem delu serije o ikebani lahko preberete o jesenskih cvetovih, za konec pa predstavljamo še zanimivost iz sveta robotike, prvega humanoidnega robota, ki so ga poskusno »zaposlili« na letališču Haneda.

Želimo vam obilo užitkov ob branju.

Veleposlaništvo Japonske

Uredništvo

Matej Črnjavič
Anja Hedl
Tanja Jakelj
Hironao Ohashi

Oblikovanje

Matej Črnjavič
Anja Hedl

Jesensko listje

Barvito jesensko listje *kōyō* je za Japonce enakega pomena kot cvetenje češenj spomladi. Občudovanje jesenskega listja (*momiji-gari*) je sicer nadvse razširjeno med Japonci že nekaj stoletij, zadnja leta pa tudi med turisti, ki jeseni v ta namen obiščejo japonske gore in mesta. Med znamenitejšim in najbolj prepoznavnim drevjem je zagotovo japonski javor s svojimi *momiji*, listi, ki se v tem času obarvajo živo rdeče, ter drevo ginko z rumenimi listi. Najlepše odtenke jesenskih barv lahko najdemo v vrtovih templjev v Kjotu, kjer se lepo dopolnjujejo z elegantno arhitekturo stavb. Večerni pogled na osvetljena drevesa je tako skoraj nadrealističen.

foto: hiromy, cc;
<https://flic.kr/p/7f4fcf>
(fotografija je obrezana)

foto: Mayu Shimizu, cc;
<https://flic.kr/p/dMqHGR>
(fotografija je obrezana)

Tako kot v Sloveniji je tudi na Japonskem značila jesenska jed kostanj (*kuri*), vendar se način priprave precej razlikuje. Japonski kostanj je bistveno večji in ga ne pečejo, ampak kuhajo ter uporabljajo v različnih slaščicah. Posebej priljubljen je kostanj, kuhan v močno sladkani vodi, ki ga pripravljajo na dva načina. Kostanj, ki mu pred kuhanjem odstranijo samo zunanji olup, se imenuje *kuri no shibukawani*, kostanju, ki mu pred kuhanjem odstranijo tako notranji kot zunanji olup, pa pravijo *kuri no kanroni*. *Kuri no kanroni*, ki ga hranijo v sladkem sirupu in je lepe rumene barve, Japonci postrežejo tudi na prvi dan novega leta.

Kostanj

foto: Leonard Chien, cc;
<https://flic.kr/p/7nobqD>
(fotografija je obrezana)

VN Japonske

foto: weboo, cc;
<https://flic.kr/p/aw23nE>
(fotografija je obrezana)

Tekma za veliko nagrado Japonske je na sporedu proti koncu sezone formule ena in je letos 9. oktobra. Prvič je bila organizirana leta 1976, takrat še na progi Fuji Speedway v lasti Toyote, a so jo po dveh sezonah umaknili s sporeda. Leta 1987 se je formula ena vrnila na Japonsko, tokrat na progo v Suzuki, ki je v lasti Honde in velja za eno najzahtevnejših. Proga je dolga 5,8 kilometra in je speljana v obliki osmice, zaradi česar ima tudi en nadvoz. Med tekmovalci in navijači je zelo priljubljena, saj dolge ravnine ponujajo veliko možnosti za prehitevanje in atraktivno vožnjo.

foto: Sumiko Hashimoto, cc;
<https://flic.kr/p/bDEYCV>
(fotografija je obrezana)

Dan zdravja in športa (*taiiku no hi*) praznujejo drugi ponedeljek v oktobru in je dela prost dan. Praznik so uvedli leta 1966 kot spomin na odprtje poletnih olimpijskih iger v Tokiu leta 1964 in z željo spodbujanja športa in zdravega načina življenja. Na ta dan številne šole in uradi organizirajo športne aktivnosti in tekmovanja, ki spominjajo na mini olimpijado. Dan se začne s parado, na kateri sodelujejo vsi udeleženci, nato se začnejo tekmovanja, ki traja do večera, ko zmagovalcem podelijo praktične nagrade. Prave olimpijske igre se vračajo na Japonsko poleti 2020, ko jih bo ponovno gostil Tokio.

foto: Josh, cc;
<https://flic.kr/p/2vrYy>
(fotografija je obrezana)

Dan zdravja in športa

foto: Scott, cc;
<https://flic.kr/p/2Dm8e>
(fotografija je obrezana)

Dan vlakov

Na Japonskem 14. oktobra praznujejo dan vlakov, ki izhaja iz spominskega dneva železnic, ki ga je leta 1922 uvedlo Ministrstvo za železnice v spomin na odprtje prve železniške povezave med tokijsko postajo Shinbashi in postajo Yokohama v Kanagawi 14. oktobra 1872. Po privatizaciji državnih železnic je takratno Ministrstvo za promet predlagalo, da dan vlakov obeležijo vse železniške družbe na Japonskem. Te tako na ta dan organizirajo posebne dogodke, na primer razstave posebnih vagonov, prodajo delov odpadnih vagonov in druge artikle, povezane z vlaki in železnico.

Bobnarski festival

Prebivalci petih okrožij mesta Niihama oktobra v zahvalo za obilno žetev pripravijo parado ogromnih splavov *taiko-dai*. Ti so v obliki bobnov *taiko* in tehtajo več kot dve toni. Krasijo jih zlata in srebrna barva ter podobe zmajev, divjih ptic ali junakov iz legend, ki pa se razlikujejo glede na okrožje. Na paradi sodeluje 47 sosedskih ekip, večinoma moških, ki nosijo svoj splav na ramenih, zato se ta festival imenuje tudi "Festival moških". Na sredi splava je postavljen boba *taiko*, ki v glasnih ritmičnih spodbujajo nosače, oblečene v tradicionalna oblačila iz obdobja Edo (1600–1868). Vrhunec festivala so "boji" splavov, v katerih okrožja prikažejo svojo moč in vrlino.

Ognjeni festival

foto: Joe Newman , cc;
<https://flic.kr/p/pA7oTp>
(fotografija je obrezana)

Severno od Kjota se nahaja vas Kurama, kjer se vsako leto 22. oktobra odvija ognjeni festival *Kurama no hi matsuri*. Festival uprizarja dobrodošlico božanstvu, ki je bilo v obdobju Heian (794–1185) preseljeno iz cesarske palače v Kjoto v svetišče v Kurami. Ko pade mrak, vaščani pred hišami prižgejo kresove *kagaribi* in razstavijo družinske zaklade, kot so oklepi, poslikani zasloni ter posode. Nato si tako odrasli kot tudi otroci ne ramena nadenejo bakle iz borovine *taimatsu*, ki so težke tudi do 80 kg, ter se z njimi sprehodijo po cestah. Ognjena povorka, ki se ji pridruži tudi dve prenosni svetišči *mikoshi*, se zaključi pred šintoističnim svetiščem *Yuki jinja*.

foto: Joe Newman , cc;
<https://flic.kr/p/pEd3x8>
(fotografija je obrezana)

Noč čarovnic

foto: Buz Carter, cc;
<https://flic.kr/p/7e8WwM>
(fotografija je obrezana)

Če bi septembra ali oktobra pokukali v izložbe nakupovalnih središč, bi mislili, da je noč čarovnic eden izmed najbolj priljubljenih praznikov na Japonskem. Trgovine so polne kostumov, mask, posebnih slaščic in strašljivih okrasij, ki jih postavijo posebej za ta dan. Kljub vsem marketinškim poskusom pa praznovanje noči čarovnic šele zadnja leta pridobiva na popularnosti. Otroci v kostumih ne hodijo od hiše do hiše nabirat sladkarij, ravno tako ne izrezujejo strašljivih podob iz buč, vseeno pa so zabave ob noči čarovnic zelo obiskane, še posebej, ko so te ob koncih tedna.

foto: tiny.cc/SWphotos.com, cc;
<https://flic.kr/p/pYuk3>
(fotografija je obrezana)

Čeprav Japonci niso posvojili vseh elementov tega zahodnega praznika, pa se kosajo z najboljšimi, ko gre za preoblačenje v kostume. *Cosplay* (iz angleškega: *costume play*), ki je sicer bolj razširjen med odraslimi, je na Japonskem močno razvit kot del modne subkulture, ki ne pozna omejitev. Navdušenci *cosplaya* se namreč radi preoblečejo v priljubljene junake iz stripov, računalniških iger, risank ali filmov. Na noč čarovnic tako lahko na ulicah Tokija opazimo najbizarnejše pa tudi najbolj inovativne maske.

foto: Jeroen Elfferich, cc;
<https://flic.kr/p/89HYmd>
(fotografija je obrezana)

in cosplay

foto: Jeroen Elfferich, cc;
<https://flic.kr/p/pSATw>
(fotografija je obrezana)

Živjo! z Japonske

Besedilo in fotografije: Clea Kezele

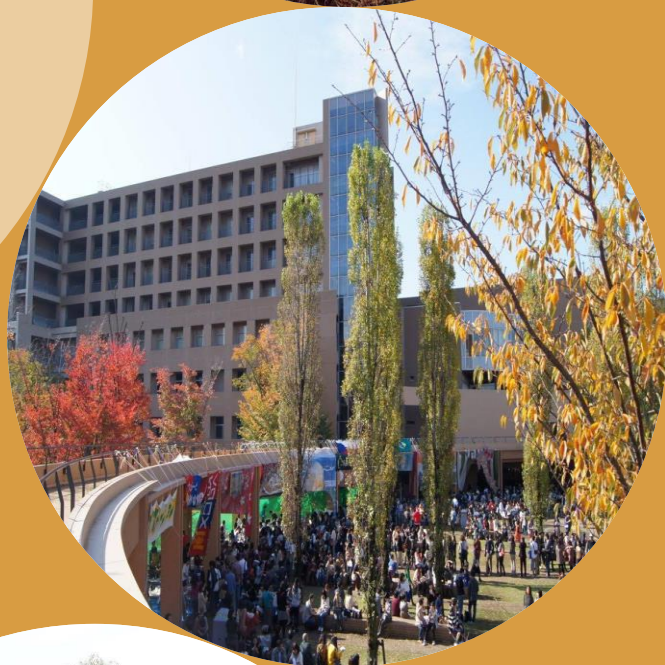

Moje ime je Clea, sem enaindvajsetletna študentka sociologije na univerzi Hitotsubashi v Tokiu. Sem sem prišla preko petletnega programa japonskega šolskega ministrstva, s strani katerega sem dobila polno štipendijo.

Medtem ko je v Sloveniji najverjetneje že oster mraz, se oktobra tu začnejo večeri šele ohlajati. Jesensko vzdušje se začneja in nadaljevalo se bo vse do decembra. No, vsaj lani so bila drevesa lepih jesenskih barv še za božič in sama konec sezone merim le po tem! Pravkar mineva leto in pol od mojega prihoda na Japonsko, torej sem doživela že tudi tisto opevano slavno obdobje cvetenja japonskih češenj, a mi je osebno čas, ki prihaja, najbolj pri srcu. Ni prevroče, ni premrzlo, pogled na vse barve, ki popestrijo to betonsko mesto, je pa sploh super. Kot študentka na Japonskem jeseni seveda ne gledam samo listov. Mladim je tudi tukaj pomembno, da se dogaja. Tako se jeseni vse vrti okoli popularizirane noči čarovnic ali "halloweena" in šolskih festivalov, ki potekajo po vseh univerzah cel november. Začela bom z nočjo čarovnic, mogoče zato, ker že od konca avgusta videvam po restavracijah in trgovinah okrog sebe oranžne napise in sem tudi jaz že močno pod prazničnim vplivom, vendar se bom izgovorila na vrstni red dogodkov. Torej, 30. oktobra se veliko mladih preobleče v ekstravagantne kostume in se zbere v tako imenovanem mestu mladih, Shibuyi. Čez ulice se sliši žvižganje, glasba in vpitje policajev, ki skrbijo, da se v več tisoč glavi množici ne bi zgodila kakšna nesreča. Mimogrede, na ta dan Shibuyo bojda obišče približno 500.000 ljudi. Starejši se temu raje izognejo, mladim pa potovanje v reki ljudi in celovečerno slikarjenje z osebami v zanimivih kostumih predstavlja vrhunec zabave. Predstavlja velik družaben dogodek in dan, ko tudi drugače zaprti in sramežljivi Japonci za debelo masko dobijo pogum za spontano spoznavanje neznanih ljudi sredi ulice. ☺

Tudi šolski festivali imajo podoben šarm. Študentje na kampusu postavijo stojnice s hrano, šolski klubi pa se na odru predstavijo z raznimi glasbenimi, plesnimi in komičnimi točkami, na katere se pripravljajo že mesece prej in zadeva je ponavadi res vredna obiska. Sama sem lani v enem mesecu obiskala kar tri šolske festivale. Osebnost mi je bil najbolj všeč festival Univerze tujih jezikov v Tokiu, kjer so obiskovalci lahko poskusili hrano iz celega sveta, pomerili razne narodne noše in dobili svoje ime napisano v več kot šestih pisavah sveta! Letos bom na svoji univerzi Hitotsubashi na stojnici pomagala tudi sama, tako da bom festival izkusila tudi iz druge strani, strani prirediteljev. Še pred tem pa moram ugotoviti, kaj obleči za noč čarovnic, da bom čim bolj originalna, kar pa v 22-milijonskem mestu ljudi z veliko nore domišljije ni lahka naloga. ☺

Življenje na Japonskem in ikebana

Besedilo in fotografije:
Mezaki Mayumi,
študijska skupina Ikenobo Italija

Oktober se pogosto označuje kot začetek prave jeseni. Vsi, ki se ukvarjamo z ikebano, menimo, da se je med nas znova prikradel prijeten letni čas. Jesen je obdobje, ko uporabljamo bor, japonsko jerebiko (*sorbus commixta*) in javor. V tem času je materiala za aranžiranje v izobilju in možnosti izbire se povečajo.

Zelenje bora, ki se lahko uporablja v vseh letnih časih, nežno spreminjajoča se barva listopadnih dreves, navadni davilec (*celastrus orbiculatus*), ki si nadene jagode okrašene s čudovitimi barvami,... ko to združimo v srcu, v sebi nosimo ikebano, saj se nam z opazovanjem narave v spomin vtisnejo značilnosti raznovrstnih rastlin.

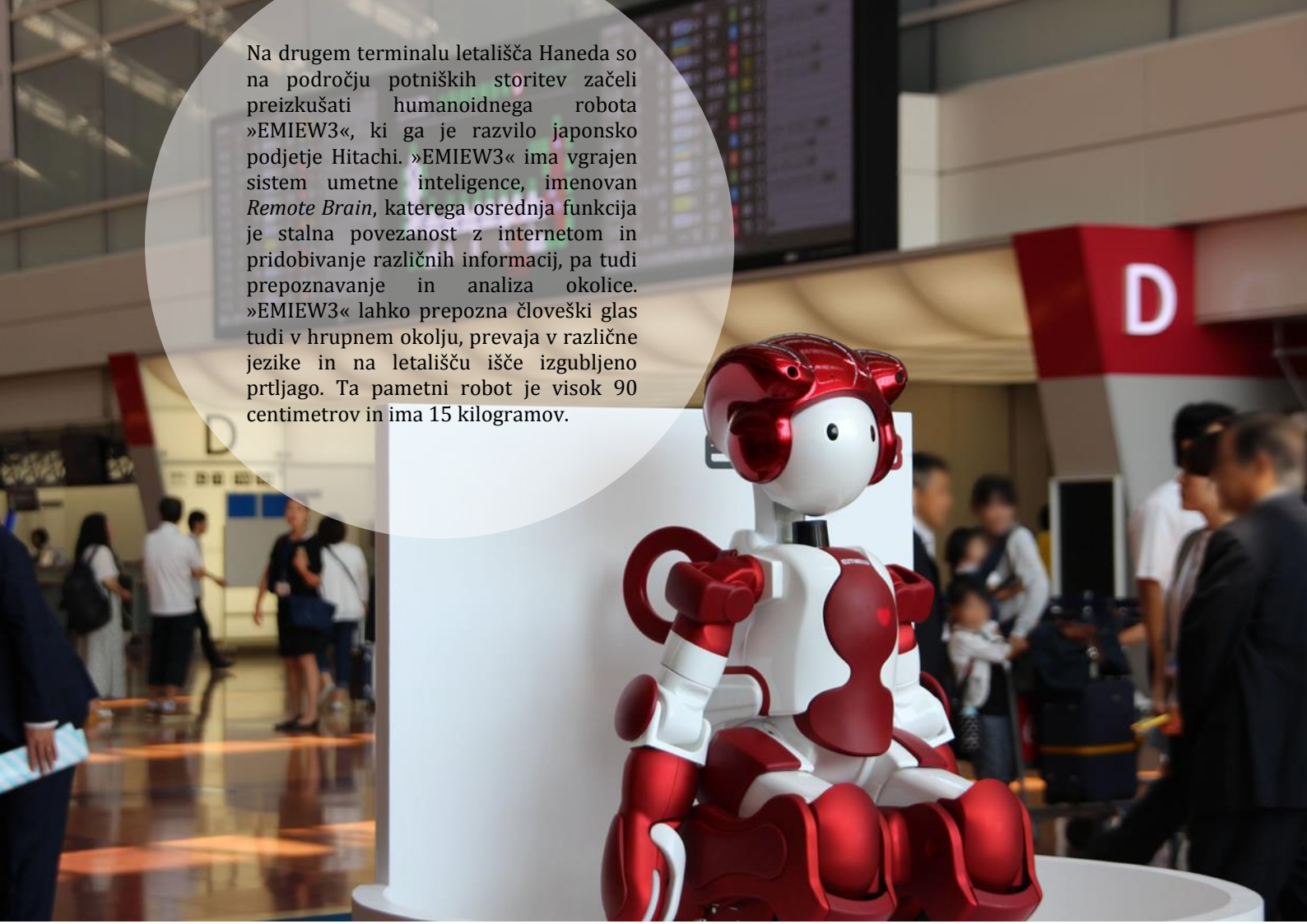
Japonski iris (*iris laevigata*), ki se skozi letne čase kaže v različnih podobah, krizantema, dlakavi tricirtis (*tricyrtis hirta*), kozmeja,... poseben užitek ikebane je v izbiranju materialov, ki razkrivajo lepoto vsake posamezne cvetlice.

Nageirebana je vrsta ikebane, ki se aranžira tako, da spominja na travnik. Tudi za aranžiranje vrste ikebane, imenovane *tachibana*, ki ponazarja prostrano naravo, kot so Alpam podobna gorovja, globoke doline in reke, se uporablja bogat nabor darov narave.

V Kjotu, kjer je center šole Ikenobo, spomladi in jeseni priredijo veliko razstavo rož, kjer si je mogoče ogledati mnogo pestrih aranžmajev, tako klasični kot tudi sodobnih. Teh razstav se vsako leto udeleži velika množica obiskovalcev. Če razmislimo, v življenju, ki ga živimo, nenehno odkrivamo nove stvari in v nasprotju z nedolžnostjo pomladi je jesen letni čas, v katerem lahko začutimo vedrino rastlinstva.

A woman with brown hair tied back, wearing a black top and blue jeans, stands next to a white cylindrical display stand. On top of the stand is a red and white humanoid robot, the EMIEW3. The background features a wall with the Hitachi logo and the slogan 'Inspire the Next'.

Humanoidni robot

A red and white humanoid robot, the EMIEW3, is shown in a large, brightly lit airport terminal. The robot is standing on a white cylindrical base. In the background, there are people walking, a large red sign with the letter 'D', and a flight information display board.

Na drugem terminalu letališča Haneda so na področju potniških storitev začeli preizkušati humanoidnega robota »EMIEW3«, ki ga je razvilo japonsko podjetje Hitachi. »EMIEW3« ima vgrajen sistem umetne inteligence, imenovan *Remote Brain*, katerega osrednja funkcija je stalna povezanost z internetom in pridobivanje različnih informacij, pa tudi prepoznavanje in analiza okolice. »EMIEW3« lahko prepozna človeški glas tudi v hrupnem okolju, prevaja v različne jezike in na letališču išče izgubljeno prtljago. Ta pametni robot je visok 90 centimetrov in ima 15 kilogramov.